

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 86/08-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. mája 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho o sťažnosti JUDr. P. P., Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 34/2006 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 34/2006 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava III p r i k a z u j e , aby vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 34/2006 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. JUDr. P. P. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. JUDr. P. P. p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 6 732 Sk (slovom šesťtisíc sedemstotridsaťdva slovenských korún), ktorú je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť na účet advokátky JUDr. T. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. februára 2008 doručená s'ťažnosť JUDr. P. P., Ž. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 34/2006.

V s'ťažnosti s'ťažovateľ uviedol, že 16. novembra 2005 podal okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu. Okresný súd 22. novembra 2005 postúpil vec z dôvodu miestnej príslušnosti Okresnému súdu Bratislava I. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 5 NcC 36/05-33 z 30. decembra 2005 rozhodol, že miestne príslušným súdom na prerokovanie veci je okresný súd. Do podania s'ťažnosti ústavnému súdu nenariadil okresný súd vo veci termín pojednávania. Podľa názoru s'ťažovateľa boli

nečinnosťou okresného súdu v konaní spôsobené zbytočné prietahy, a preto žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1) Základné právo JUDr. P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 12 C 34/06 porušené bolo.

2) Okresnému súdu Bratislava III prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 34/06 konať bez zbytočných prietahov.

3) JUDr. P. P. priznáva finančné zadostučinenie vo výške 100.000,- Sk (slovom stotisíc korún slovenských), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4) Okresný súd Bratislava III je povinný v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu nahradiť trovy konania JUDr. P. P., na účet právnej zástupkyne JUDr. T. P. vedený v Slovenskej sporiteľni, a. s. číslo účtu: ... tak ako budú vyčíslené na výzvu Ústavného súdu SR.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí a uznesením č. k. II. ÚS 86/08-10 z 28. februára 2008 ju podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

V tejto veci pôvodne prijímal sťažnosť na ďalšie konanie II. senát ústavného súdu, pretože v tom čase bola sudkyňa spravodajkyňa Ľudmila Gajdošíková členkou II. senátu ústavného súdu. Podľa rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2008 sa sudkyňa spravodajkyňa Ľudmila Gajdošíková stala členkou IV. senátu ústavného súdu. Z tohto dôvodu túto vec prerokoval a rozhodol o nej senát v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

Podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde prerokoval ústavný súd vec na neverejnom zasadnutí, pretože tak sťažovateľ podaním doručeným 27. marca 2008,

ako aj okresný súd vo vyjadrení doručenom 24. apríla 2008 vyslovili súhlas s upustením od ústneho pojednávania, ktoré vzhľadom na predmet konania nemohlo prispieť k ďalšiemu objasneniu veci.

Okresný súd vo svojom stanovisku k sťažnosti sp. zn. Spr. 3166/08 z 15. apríla 2008 odkázal na pripojené vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá k sťažnosti uviedla:

„V danej sťažnosti si Vám dovoľujem oznámiť, že vzhľadom k tomu, že pri podaní návrhu p. P., bolo lustráciou zistené, že danej veci predchádzajú viaceré konania, VSÚ sa snažil o pripojenie týchto spisov, avšak neúspešne. Taktiež podľa môjho pokynu zo dňa 19. 02. 2007, som si žiadala po určitom čase pripojiť najmä civilný spis 6 C 6/04. Kancelária si spis ponechala, nakoľko v konaní 6 C 6/04 bol zakrátko vytyčený termín pojednávania na 13. 04. 2007, avšak p. JUDr. P. podal obratom vo veci odvolanie, takže spis nemohol byť pripojený.

Neskôr vec sledoval VSÚ, ktorý mi ju na základe sťažnosti navrhovateľa predložil koncom januára 2008 a ja som vytyčila termín pojednávania.

Vec budem sledovať a oznamujem, že z mojej strany prietahy vo veci nie sú.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa v stanovisku k vyjadreniu okresného súdu doručenom ústavnému súdu 2. mája 2008 uviedla:

„Podanie podpredsedníčky Okresného súdu Bratislava III z 15. 04. 2008 a vyjadrenie zákonného sudcu neobsahuje žiadne rozumné a prijateľné vysvetlenie dôvodov dlhodobej nečinnosti súdu.

Prejednávaná vec nemá z hľadiska skutkového i právneho žiaden súvis s inými občiansko-právnymi konaniami, ktoré sťažovateľ vedie na Okresnom súde Bratislava III a teda ani s konaním vedeným pod sp. zn. 6 C/6/04. Navyiac sa sťažovateľ domnieva, že nemôže byť žiaden problém pripojiť spis prípadne len do neho nazrieť, ktorý sa nachádza na konajúcom súde.“

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 34/2006 ústavný súd zistil tento priebeh konania:

Konanie začalo 16. novembra 2005 doručením návrhu sťažovateľa na vydanie

platobného rozkazu proti Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, ktorým sa sťažovateľ domáhal náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom v sume 110 000 Sk. Prípisom z 22. novembra 2005 okresný súd postúpil vec z dôvodu miestnej príslušnosti Okresnému súdu Bratislava I, ktorý vec predložil 16. decembra 2005 na rozhodnutie o miestnej príslušnosti krajskému súdu. Uznesením z 30. decembra 2005 krajský súd určil, že miestne príslušným súdom na prerokovanie veci je okresný súd. Spis s uvedeným rozhodnutím bol okresnému súdu doručený 23. februára 2006.

Pokynom z 20. apríla 2006 uložil vyšší súdny úradník súdnej kancelárii pripojiť k veci štyri spisy okresného súdu. Výzvou z 11. septembra 2006, ktorá však bola odoslaná až 11. decembra 2006, okresný súd žiadal odporcu o vyjadrenie k návrhu.

Pokynom z 19. februára 2007 uložila zákonná sudkyňa pripojiť k veci spis vedený okresným súdom pod sp. zn. 6 C 6/04. Spis nebol pripojený z dôvodu nariadeného pojednávania a neskôr z dôvodu prebiehajúceho odvolacieho konania. Pokynom z 26. septembra 2007 uložila zákonná sudkyňa vyššiemu súdnemu úradníkovi priebežne sledovať skončenie konania sp. zn. 6 C 6/04.

Vo veci bol 4. februára 2008 nariadený termín pojednávania na 12. marec 2008. Pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na 9. máj 2008, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým návrh sťažovateľa zamietol v celom rozsahu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (napr. II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 221/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, a teda ide o vec, ktorá patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov. Ústavný súd ju preto nehodnotí ako právne zložitú a z prehľadu konania okresného súdu nevyplýva ani jej skutková náročnosť.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priesťahov v posudzovanom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka konania. Ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným priesťahom v konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal posúdením postupu okresného súdu v namietanom konaní a zistil, že okresný súd spôsobil svojím postupom zbytočné priesťahy, a to nesprávnou procesnou činnosťou, keď postúpil vec inému, miestne nepríslušnému okresnému súdu, ako aj svojou nečinnosťou, a to napriek tomu, že jeho riadnemu procesnému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka. Zo spisu okresného súdu, ako aj z vyjadrenia zákonnej sudkyne vyplýva, že takmer dva roky (od 23. februára 2006 do 4. februára 2008) okresný súd vo veci nekonal z toho dôvodu, že sa snažil o pripojenie súdnych spisov týkajúcich sa iných vecí sťažovateľa vedených okresným súdom, resp. sledoval skončenie konania jednej z týchto vecí, pričom ani zo súdneho spisu, ani z vyjadrenia zákonnej sudkyne nemožno zistiť, aký význam na rozhodnutie okresného súdu v predmetnej veci malo toto konanie.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 34/2006 porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadostučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa odseku 5 citovaného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 34/2006 v ďalšom období postupoval bez zbytočných prieťahov (v čase rozhodovania ústavného súdu rozhodnutie okresného súdu ešte nebolo expedované a vzhľadom na to bolo ešte aktuálne o tejto otázke rozhodnúť).

V nadväznosti na rozhodnutie o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa ústavný súd zaoberal aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Sťažovateľ si ho uplatnil v sume 100 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za pretrvávajúci pocit právnej neistoty v dôsledku zbytočných prieťahov v postupe okresného súdu. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania, zistené obdobie nečinnosti okresného súdu, ako aj so zreteľom na skutočnosť, že okresný súd o veci už meritórne rozhodol, považoval ústavný súd za spravodlivé a primerané všetkým okolnostiam prípadu priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 20 000 Sk.

Sťažovateľ bol v konaní pred ústavným súdom úspešný, a preto ústavný súd rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátkou JUDr. T. P., Ž.. Právna zástupkyňa uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť z 8. februára 2008 a písomné podanie z 28. apríla 2008) v sume 10 098 Sk. Ústavný súd nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia za písomné podanie z 28. apríla 2008, pretože nepovažuje toto podanie právnej zástupkyne za úkon právnej služby, v ktorom by uviedla nové skutočnosti, a tým prispela k objasneniu veci.

Ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie vo veci samej) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a), c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Základom na výpočet náhrady za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2008 je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2007, ktorá bola vo výške 19 056 Sk, t. j. náhrada za jeden úkon je 3 176 Sk a 190 Sk režijný paušál. Celkovo tak ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 732 Sk.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2008